

บทที่ 4

ผลการศึกษา

จากการค้นหาปัจจัยทำนายการเกิดภาวะแทรกซ้อนทั้ง 4 ลักษณะในผู้เป็นเบาหวานชนิดที่ 2 ในชุมชนอำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ภายใต้ทฤษฎีการบุคลิกภาพของคิง ซึ่งได้แก่ ภาวะน้ำตาลในเลือดสูง ภาวะแทรกซ้อนทางตา ภาวะแทรกซ้อนทางไต ภาวะแทรกซ้อนทางระบบประสาทและการเกิดแผลที่เท้า ผลการศึกษาจะนำเสนอโดยแบ่งเป็น 5 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ลักษณะทั่วไปและข้อมูลสุขภาพของผู้เป็นเบาหวานชนิดที่ 2 ในชุมชน

ส่วนที่ 2 การรับรู้ของผู้เป็นเบาหวานชนิดที่ 2 ต่อโรค ความรุนแรงของโรคบทบาทของครอบครัว บทบาทของชุมชนและบทบาทของบุคลิกภาพในการจัดการโรคเบาหวาน รวมทั้ง ความเครียด การจัดการความเครียด และระดับความเครียด

ส่วนที่ 3 การตรวจร่างกายประกอบด้วยน้ำหนัก ส่วนสูง ค่าดัชนีมวลกาย ค่าความดันโลหิต การวัดเส้นรอบเอว การตรวจเท้า ผลการตรวจระดับค่าการทำงานของไต ระดับน้ำตาลในเลือด ระดับไขมันในเลือดและประวัติการตรวจตาที่ผ่านมา

ส่วนที่ 4 การศึกษาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร

ส่วนที่ 5 การศึกษาปัจจัยทำนายการเกิดภาวะแทรกซ้อนในผู้เป็นเบาหวานชนิดที่ 2

4.1 ลักษณะทั่วไปและข้อมูลสุขภาพของผู้เป็นเบาหวานชนิดที่ 2 ในชุมชน

จากตารางที่ 4.1 จะเห็นได้ว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 69.3 กลุ่มอายุที่พบมากที่สุด คือ ช่วงอายุ 56 – 65 ปี (ร้อยละ 59.1) รองลงมา คือ ช่วงอายุ 35 – 55 (ร้อยละ 27.3) และช่วงอายุ 76 – 96 (ร้อยละ 13.6) ตามลำดับ โดยมีอายุเฉลี่ย 65 ปี อายุสูงสุด คือ 90 ปี และอายุต่ำสุด 35 ปี สองในสามของกลุ่มตัวอย่างมีสถานภาพสมรสคู่ (ร้อยละ 70.3) รองลงมา คือ สถานภาพหม้าย (ร้อยละ 18.7) โสด (ร้อยละ 8.3) และหย่าแยก (ร้อยละ 2.7) ตามลำดับเกือบทั้งหมดนับถือศาสนาพุทธ (ร้อยละ 99.7)

กลุ่มตัวอย่างโดยมากสำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา รองลงมา คือ ระดับมัธยมศึกษา และไม่ได้รับการศึกษา (ร้อยละ 70.6 ร้อยละ 12.7 และร้อยละ 9.0) โดยมากไม่ได้ประกอบอาชีพ (ร้อยละ 54.7) ถัดมา คือ รับจ้าง (ร้อยละ 20.0) ค่าขาย (ร้อยละ 19.0) รายได้ของครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือน 5,001 – 10,000 บาท (ร้อยละ 50.3) รองลงมา คือ 999 – 5,000 บาท (ร้อยละ 36.0) และ

มากกว่า 15,001 บาทขึ้นไป (ร้อยละ 9.0) ค่าเฉลี่ยของรายได้คิดเป็น 8,000 บาท กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 3 – 5 คน (ร้อยละ 60.3) รองลงมา คือ มากกว่า 5 คน (ร้อยละ 20.0) และอยู่คนเดียว (ร้อยละ 4.0)

เมื่อพิจารณาภาวะสุขภาพ ปรากฏว่า กลุ่มตัวอย่างเจ็บป่วยด้วยโรคเบาหวานนาน 1 – 10 ปี (ร้อยละ 71.0) รองลงมา คือ 11 – 20 ปี (ร้อยละ 25.6) และ 21-30 ปี (ร้อยละ 3.4)

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รักษาโรคเบาหวาน โดยใช้สิทธิหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า/สิทธิประกันสังคม/สิทธิผู้สูงอายุ (ร้อยละ 77.7) รองลงมา คือ ใช้สิทธิราชการ (ร้อยละ 17.0) และเสียค่ารักษาเอง (ร้อยละ 4.3)

ผู้เป็นเบาหวาน โดยมากเป็นหัวหน้าครอบครัว (ร้อยละ 38.0) รองลงมา คือ เป็นสมาชิก (ร้อยละ 32.0) และแม่บ้าน (ร้อยละ 30.0) ผู้ที่มีอำนาจหรือมีบทบาทมากที่สุดในบ้าน คือ ตัวผู้เป็นเบาหวานเอง (ร้อยละ 52.4) ลูกหลาน (ร้อยละ 30.3) และคู่สมรส (ร้อยละ 14.3) และครึ่งหนึ่งจะเป็นผู้ดูแลตนเอง (ร้อยละ 55.0) รองลงมา ลูกหลานเป็นผู้ดูแล (ร้อยละ 34.0) และสามีหรือภรรยาเป็นผู้ดูแล (ร้อยละ 10.4)

กลุ่มตัวอย่างเกือบทั้งหมดเคยได้รับความรู้เรื่องโรคเบาหวาน (ร้อยละ 97.0) โดยได้รับความรู้จากบุคลากรทางการแพทย์เป็นหลัก (ร้อยละ 92.7) รองลงมา คือ จากเอกสารหรือคู่มือหรือแผ่นพับ (ร้อยละ 14.7) และวิทยุ/โทรทัศน์ (ร้อยละ 8.0) ส่วนใหญ่ออกกำลังกาย (ร้อยละ 74.0) โดยเดินเร็วมากที่สุด (ร้อยละ 36.50) รองลงมา คือ กายบริหาร (ร้อยละ 24.77) และวิ่งเหยาะ (ร้อยละ 13.98) จำนวนครั้งที่ออกกำลังกายในแต่ละสัปดาห์ที่มากที่สุด คือ 3-4 ครั้ง (ร้อยละ 48.64) รองลงมา คือ 1-2 ครั้ง (ร้อยละ 44.54) และ 5-7 ครั้ง (ร้อยละ 6.82) ระยะเวลาที่ใช้ออกกำลังกายแต่ละครั้ง คือ 30 นาที (ร้อยละ 37.72) รองลงมา คือ 15 นาที (ร้อยละ 32.28) และน้อยกว่า 15 นาที (ร้อยละ 12.28)

ตารางที่ 4.1

ข้อมูลทั่วไปและข้อมูลสุขภาพของผู้เป็นเบาหวานชนิดที่ 2 ในชุมชน จำแนกตามจำนวนและร้อยละ

ข้อมูลทั่วไปและข้อมูลสุขภาพ	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	92	30.70
หญิง	208	69.30
รวม	300	100.00

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไปและข้อมูลสุขภาพ	จำนวน	ร้อยละ
อายุ (ปี)		
35 – 55 ปี	82	27.30
56 – 75 ปี	177	59.10
76 – 96 ปี	41	13.60
รวม	300	100.00
สถานภาพสมรส		
โสด	25	8.30
คู่	211	70.30
หม้าย	56	18.70
หย่า แยก	8	2.70
รวม	300	100.00
ศาสนา		
พุทธ	299	99.70
คริสต์	1	0.30
รวม	300	100.00
ระดับการศึกษา		
ไม่ได้เรียน	27	9.00
ประถมศึกษา	212	70.60
มัธยมศึกษา	38	12.70
ประกาศนียบัตร/อนุปริญญา	8	2.70
ปริญญาตรี	15	5.00
รวม	300	100.00

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไปและข้อมูลสุขภาพ	จำนวน	ร้อยละ
อาชีพ		
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	164	54.70
รับจ้าง	60	20.00
ค้าขาย	57	19.00
ข้าราชการ	9	3.00
เกษตรกร	10	3.30
รวม	300	100.00
รายได้ของครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือน		
999 – 5,000 บาท	108	36.00
5,001 – 10,000 บาท	151	50.30
10,001 – 15,000 บาท	14	4.70
15,001บาทขึ้นไป	27	9.00
รวม	300	100.00
จำนวนสมาชิกในครอบครัว (ที่อาศัยอยู่ประจำร่วมกันนานเกิน 6 เดือน)		
อยู่คนเดียว	12	4.00
2 คน	47	15.70
3 – 5 คน	181	60.30
มากกว่า 5 คน	60	20.00
รวม	300	100.00
ระยะเวลาการป่วยด้วยโรคเบาหวาน		
1 – 10 ปี	213	71.00
11 – 20 ปี	77	25.60
21 – 30 ปี	10	3.40
รวม	300	100.00

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไปและข้อมูลสุขภาพ	จำนวน	ร้อยละ
สิทธิการรักษาพยาบาล		
สิทธิราชการ	51	17.00
เบิกค่ารักษาพยาบาลได้บางส่วน	3	1.00
เสียค่ารักษาเอง	13	4.30
สิทธิหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า/ สิทธิประกันสังคม/สิทธิผู้สูงอายุ	233	77.70
รวม	300	100.00
ตำแหน่งหน้าที่ในบ้าน		
หัวหน้าครอบครัว	114	38.00
แม่บ้าน	90	30.00
สมาชิก	96	32.00
รวม	300	100.00
ผู้มีอำนาจหรือบทบาทมากที่สุดในบ้าน		
ตนเอง	157	52.40
คู่สมรส	43	14.30
ลูก หลาน	91	30.30
บิดา มารดา	6	2.00
อื่น ๆ	3	1.00
รวม	300	100.00
ผู้ดูแลผู้เป็นเบาหวาน		
ดูแลตนเอง	165	55.00
ลูก, หลาน	102	34.00
สามีหรือภรรยา	31	10.40
พี่ น้อง	1	0.30
เพื่อนบ้าน	1	0.30
รวม	300	100.00

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไปและข้อมูลสุขภาพ	จำนวน	ร้อยละ
การเคยได้รับความรู้เรื่องโรคเบาหวาน		
ไม่เคย	9	3.00
เคย	291	97.00
รวม	300	100.00
แหล่งการได้รับความรู้*		
ญาติพี่น้อง	7	2.30
บุคลากรทางการแพทย์	278	92.70
เพื่อนบ้าน	11	3.70
เอกสาร/คู่มือ/แผ่นพับ	44	14.70
วิทยุ/โทรทัศน์	24	8.00
อื่น ๆ	1	0.30
การออกกำลังกาย		
ออกกำลังกาย	222	74.00
ไม่ออกกำลังกาย	78	26.00
รวม	300	100.00
ประเภทการออกกำลังกาย		
เดินเร็ว	81	36.50
วิ่งเหยาะ ๆ	31	13.98
ปั่นจักรยาน	14	6.30
เดินแอโรบิก	2	0.90
รำไม้พอง	4	1.80
กายบริหาร	55	24.77
คิดว่าการทำงานเป็นการออกกำลังกาย	20	9.00
ตอบมากกว่า 1 ชนิด	15	6.75
รวม	222	100.00

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไปและข้อมูลสุขภาพ	จำนวน	ร้อยละ
จำนวนครั้งที่ออกกำลังกายในแต่ละสัปดาห์		
1-2 ครั้ง	98	44.54
3-4 ครั้ง	107	48.64
5-7 ครั้ง	15	6.82
รวม	220	100.00
ระยะเวลาที่ใช้ออกกำลังกายแต่ละครั้ง		
น้อยกว่า 15 นาที	27	12.28
15 นาที	71	32.28
30 นาที	83	37.72
มากกว่า 30 นาที	24	10.92
ไม่แน่นอน	15	6.82
รวม	220	100.00

*(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

4.2 การรับรู้ของผู้เป็นเบาหวานชนิดที่ 2 ต่อโรคความรุนแรงของโรค บทบาทของครอบครัว บทบาทของชุมชน และบทบาทของพยาบาลในการจัดการโรคเบาหวาน รวมทั้ง ความเครียด การจัดการความเครียดและระดับความเครียด

4.2.1 การรับรู้ต่อโรคและความรุนแรงของโรค

การรับรู้ต่อโรคและความรุนแรงของโรคเป็นการศึกษาตามแนวคิดในระบบบุคคล พบว่า ผู้เป็นเบาหวานมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการรับประทานอาหารมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.26 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.64) รองลงมา คือ การควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดเป็นการป้องกันภาวะแทรกซ้อน (ค่าเฉลี่ย 4.23 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.60) กับอาการใจสั่น หน้ามืด เหงื่อออก ตัวเย็นและหิวเป็น สิ่งที่บอกว่าคุณเป็นเบาหวานต้องอมน้ำตาล ลูกกวาดหรือดื่มน้ำหวานแล้วจะดีขึ้น (ค่าเฉลี่ย 4.23 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.66) และการรับประทานยาเบาหวานต้องตรงเวลาและเคร่งครัด (ค่าเฉลี่ย 4.22 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.63) ตามลำดับ ส่วนวิธีการเมื่อลืมรับประทานยาเป็นข้อที่กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ที่น้อยที่สุด (ค่าเฉลี่ย 2.59 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.08) (ตารางที่ 4.2)

4.2.2 การรับรู้บทบาทของครอบครัวและบทบาทของบุคลากรสุขภาพในการจัดการโรคเบาหวาน

การรับรู้บทบาทของครอบครัว บทบาทของชุมชนและบทบาทของบุคลากรสุขภาพในการจัดการโรคเบาหวานเป็นการศึกษาตามแนวคิดในระบบระหว่างบุคคล สามารถจำแนกออกได้เป็นการรับรู้เชิงการสื่อสาร การรับรู้เชิงปฏิสัมพันธ์และการรับรู้เชิงบทบาท ซึ่งการรับรู้แต่ละประเด็นมีผลการศึกษา (ตารางที่ 4.3) ดังนี้

การรับรู้เชิงการสื่อสาร พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการสื่อสาร โดยมีบุคลากรสุขภาพเป็นผู้เน้นย้ำวิธีการควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.38 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.58) รองลงมา คือ บุคลากรสุขภาพควรให้คำแนะนำในการดูแลตนเองของผู้เป็นเบาหวาน (ค่าเฉลี่ย 4.33 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.61) ส่วนคำแนะนำของเพื่อนบ้านใกล้เคียงมีผลในการดูแลตนเองของผู้เป็นเบาหวานเป็นข้อที่กลุ่มตัวอย่างสื่อสารน้อยที่สุด (ค่าเฉลี่ย 3.42 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.04)

การรับรู้เชิงปฏิสัมพันธ์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีปฏิสัมพันธ์กับคนในชุมชนถ้าสนใจซึ่งกันและกัน ผู้เป็นเบาหวานจะมีสุขภาพดีมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 3.97 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.74) รองลงมา คือ สมาชิกในครอบครัวมีส่วนสำคัญในการมุ่งมั่นที่จะทำให้ผู้เป็นเบาหวานได้ออกกำลังกาย (ค่าเฉลี่ย 3.94 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.75) และสมาชิกในครอบครัวเป็นบุคคลสำคัญที่จะทำให้ผู้เป็นเบาหวานมาตรวจตามนัด (ค่าเฉลี่ย 3.88 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.81) ตามลำดับ ส่วนสมาชิกในครอบครัวเป็นบุคคลสำคัญที่ช่วยให้ผู้เป็นเบาหวานรับประทานยาตรงเวลาเป็นข้อที่กลุ่มตัวอย่างรับรู้最少 (ค่าเฉลี่ย 3.80 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.86)

การรับรู้เชิงบทบาท พบว่า กลุ่มตัวอย่างคิดเห็นว่าบุคลากรสุขภาพควรจัดอบรมให้ความรู้ผู้เป็นเบาหวานในชุมชนบ่อย ๆ มากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.28 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.60) รองลงมา คือ การมาเยี่ยมที่บ้านผู้เป็นเบาหวานของบุคลากรสุขภาพ ทำให้ผู้เป็นเบาหวานมีกำลังใจดูแลตนเองดี (ค่าเฉลี่ย 4.27 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.64) ส่วนบุคลากรสุขภาพควรตรวจร่างกายผู้เป็นเบาหวานทุกครั้งที่มาเยี่ยมบ้านนั้นเป็นข้อที่กลุ่มตัวอย่างคิดเห็นน้อยที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.26 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.62)

4.2.3 การรับรู้บทบาทของชุมชนในการจัดการโรคเบาหวาน

การรับรู้บทบาทของชุมชนในการจัดการโรคเบาหวานเป็นการศึกษาตามแนวคิดในระบบสังคม (ตารางที่ 4.4) พบว่า กลุ่มตัวอย่างคิดเห็นว่าเพื่อนบ้านใกล้เคียงมีอิทธิพลต่อการดูแลตนเองของผู้เป็นเบาหวานมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 3.24 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.06) รองลงมา คือ คนสำคัญในชุมชน เช่น อบต. ผู้นำชุมชนมีส่วนหรือมีผลต่อการเกิดโรคเบาหวานในชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.19 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.13) และเห็นว่า การเกิดภาวะแทรกซ้อนของผู้เป็นเบาหวานมีผลต่อการใช้

ชีวิตของเพื่อนบ้านใกล้เคียง (ค่าเฉลี่ย 3.07 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.10) ตามลำดับ ส่วนการแสดงท่าทีรังเกียจของเพื่อนบ้านใกล้เคียงมีผลให้ผู้เป็นเบาหวานดูแลตนเองได้ไม่ดีเป็นข้อที่กลุ่มตัวอย่างคิดเห็นน้อยที่สุด (ค่าเฉลี่ย 2.84 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.07)

4.2.4 ความเครียด การจัดการความเครียดและระดับความเครียดของผู้เป็นเบาหวาน

จากตารางที่ 4.5 พบว่า กลุ่มตัวอย่างรู้สึกหมดหวังในชีวิตเมื่อรู้ว่าเป็นเบาหวานมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 3.63 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.76) รองลงมา คือ รู้สึกว่าตนเองไม่มีคุณค่า (ค่าเฉลี่ย 3.60 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.77) และในขณะนี้ทำอะไรไม่ได้เลยเพราะอาการตึงเครียด (ค่าเฉลี่ย 3.57 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.80) ตามลำดับ ส่วนความรู้สึกรำคาญใจในสิ่งที่เป็นอย่างนั้นเป็นข้อที่กลุ่มตัวอย่างคิดเห็นน้อยที่สุด (ค่าเฉลี่ย 3.15 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.56)

จะเห็นได้ว่าโดยรวมแล้ว กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้บทบาทของครอบครัว บทบาทของชุมชน และบทบาทของบุคลากรสุขภาพในการจัดการโรคเบาหวานมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.08 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.71) รองลงมา คือ การรับรู้ต่อโรคและความรุนแรงของโรค (ค่าเฉลี่ย 3.69 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.82) และความเครียด การจัดการความเครียดและระดับความเครียดของผู้เป็นเบาหวาน (ค่าเฉลี่ย 3.70 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.82) ส่วนบทบาทของชุมชนในการจัดการโรคเบาหวานเป็นสิ่งที่ผู้เป็นเบาหวานรับรู้เห็นน้อยที่สุด (ค่าเฉลี่ย 3.08 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.09)

ตารางที่ 4.2

จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผู้เป็นเบาหวานชนิดที่ 2 ในชุมชน
จำแนกตามการรับรู้ของผู้เป็นเบาหวานชนิดที่ 2 ต่อโรคและความรุนแรงของโรค

การรับรู้ต่อโรคและความรุนแรงของโรค	ระดับการรับรู้ (n = 300)					ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง (ร้อยละ)	เห็นด้วย (ร้อยละ)	ไม่แน่ใจ (ร้อยละ)	ไม่เห็นด้วย (ร้อยละ)	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง (ร้อยละ)		
1. โรคเบาหวานเป็นโรคที่ไม่มีทางรักษาให้หายขาดได้	106 (35.3)	128 (42.7)	35 (11.7)	9 (27.0)	4 (1.3)	4.01	0.91
2. การรับประทานอาหารหวานเป็นสาเหตุสำคัญที่สุดที่ทำให้เกิดเบาหวาน	78 (26.0)	171 (57.0)	31 (10.3)	17 (5.7)	3 (1.0)	4.01	0.82
3. การดูแลอาหารการกินเป็นเรื่องสำคัญที่สุดของคนเป็นโรคเบาหวาน	108 (36.0)	166 (55.3)	22 (7.3)	4 (1.3)	0 (0.0)	4.26	0.64
4. หากตรวจเลือดแล้วพบว่าระดับน้ำตาลในเลือดปกติติดต่อกัน 2-3 ครั้งก็สามารถปรับลดยาลงได้	28 (9.3)	108 (36.0)	74 (24.7)	82 (27.3)	8 (2.7)	2.78	1.03
5. หากตรวจเลือดแล้วพบว่าระดับน้ำตาลในเลือดไม่สูงหรือสูงไม่เกิน 126 มิลลิกรัมต่อเดซิลิตรก็สามารถหยุดรับประทานยาได้	22 (7.3)	63 (21.0)	69 (23.0)	125 (41.7)	21 (7.0)	3.20	1.07
6. ยาของโรคเบาหวานสามารถรับประทานร่วมกับยาโรคอื่นได้	57 (19.0)	179 (59.7)	45 (15.0)	15 (5.0)	4 (1.3)	3.90	0.80
7. ผู้ที่เป็นเบาหวานต้องรับประทานยาตรงเวลา อย่างเคร่งครัด	95 (31.7)	181 (60.3)	19 (6.3)	5 (1.7)	0 (0.0)	4.22	0.63
8. อาการใจสั่น หน้ามืด เหงื่อออก ตัวเย็นและหิวเท่านั้น ที่บอกว่าเป็นเบาหวานต้องอมน้ำตาลลูกกวาดหรือดื่มน้ำหวานแล้วจะขึ้น	84 (28.0)	160 (53.3)	45 (15.0)	11 (3.7)	0 (0.0)	4.23	0.66
9. การทำงานเป็นอุปสรรคสำคัญที่ทำให้ไม่สามารถออกกำลังกายได้	29 (9.7)	113 (37.7)	54 (18.0)	98 (32.7)	6 (2.0)	2.79	1.06
10. การทำงานเล็ก ๆ น้อย ๆ จนมีเหงื่อออกก็ถือว่าเป็นการออกกำลังกาย	69 (23.0)	186 (62.0)	30 (10.0)	14 (4.7)	1 (0.3)	4.02	0.74
11. การออกกำลังกายช่วยป้องกันภาวะแทรกซ้อนของโรคเบาหวานได้	82 (27.3)	194 (64.7)	21 (7.0)	3 (1.0)	0 (0.0)	4.18	0.59
12. หากผู้เป็นเบาหวานดูแลตัวเองดี ก็มีโอกาสที่จะไม่เกิดโรคแทรกซ้อน	85 (28.3)	192 (64.0)	21 (7.0)	2 (0.7)	0 (0.0)	4.20	0.58
13. การควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดเป็นการป้องกันภาวะแทรกซ้อนของเบาหวานได้ดีที่สุด	95 (31.7)	181 (60.3)	22 (7.3)	2 (0.7)	0 (0.0)	4.23	0.60

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

การรับรู้ต่อโรคและความรุนแรงของโรค	ระดับการรับรู้ (n = 300)					ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง (ร้อยละ)	เห็นด้วย (ร้อยละ)	ไม่แน่ใจ (ร้อยละ)	ไม่เห็นด้วย (ร้อยละ)	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง (ร้อยละ)		
14. ภาวะแทรกซ้อนที่รุนแรงที่สุดที่อาจทำให้ผู้เป็นเบาหวานเสียชีวิต คือ ไตเสื่อม	71 (23.7)	167 (55.7)	54 (18.0)	8 (2.7)	0 (0.0)	4.00	0.72
15. วิธีที่ดีที่สุดเมื่อลืมรับประทานยา คือ รับประทานทันทีที่นึกได้	47 (15.7)	110 (36.7)	69 (23.0)	65 (21.7)	9 (3.0)	2.59	1.08
16. การวิธีรับประทานยาเบาหวานที่ถูกต้องคือ ก่อนอาหารทันที	50 (16.7)	133 (44.3)	59 (19.7)	54 (18.0)	4 (1.3)	3.57	1.01
17. ยาสมุนไพรอื่น ๆ ช่วยเสริมฤทธิ์ยาเบาหวาน ทำให้ระดับน้ำตาลในเลือดลงเร็วขึ้น	23 (7.7)	118 (39.3)	65 (21.7)	75 (25.0)	19 (6.3)	2.83	1.10
18. การเจาะน้ำตาลปลายนิ้วโดยสมาชิกในครอบครัวหรือบุคลากรทางการแพทย์ให้ผลไม่แตกต่างกัน	20 (6.7)	118 (39.3)	105 (35.0)	53 (17.7)	4 (1.3)	3.32	0.88
19. สมาชิกในครอบครัวควรเข้าใจสาเหตุการเกิดโรคและวิธีการป้องกันการเกิดภาวะแทรกซ้อนเท่า ๆ กับผู้เป็นเบาหวาน	45 (15.0)	207 (69.0)	30 (10.0)	15 (5.0)	3 (1.0)	3.92	0.73
รวม	20.94	50.43	15.26	11.52	1.50	3.69	0.82

ตารางที่ 4.3

จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผู้เป็นเบาหวานชนิดที่ 2 ในชุมชน
จำแนกตามการรับรู้บทบาทของครอบครัว บทบาทของชุมชน
และบทบาทของพยาบาลในการจัดการโรคเบาหวาน

บทบาทของครอบครัว บทบาทของชุมชน และบทบาทของพยาบาลในการจัดการ โรคเบาหวาน	ระดับการรับรู้ (n = 300)					ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง (ร้อยละ)	เห็นด้วย (ร้อยละ)	ไม่แน่ใจ (ร้อยละ)	ไม่เห็นด้วย (ร้อยละ)	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง (ร้อยละ)		
1. การอธิบายวิธีรับประทานยาของบุคลากรทางการแพทย์มีผลต่อความถูกต้องในการกลับไปรับประทานยาด้วยตนเองของผู้เป็นเบาหวาน	100 (33.3)	178 (59.3)	15 (5.0)	6 (2.0)	3 (1.0)	4.23	0.66

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

บทบาทของครอบครัว บทบาทของชุมชน และบทบาทของพยาบาลในการจัดการ โรคเบาหวาน	ระดับการรับรู้ (n = 300)					ค่าเฉลี่ย	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง (ร้อยละ)	เห็นด้วย (ร้อยละ)	ไม่แน่ใจ (ร้อยละ)	ไม่เห็น ด้วย (ร้อยละ)	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง (ร้อยละ)		
2. คำแนะนำของเพื่อนบ้านใกล้เคียงมีผล ช่วยให้ผู้เป็นเบาหวานดูแลตนเองได้ดีขึ้น	37 (12.3)	137 (45.7)	47 (15.7)	74 (24.7)	5 (1.7)	3.42	1.04
3. พยาบาลเป็นบุคคลสำคัญที่สุดของ บุคลากรสุขภาพที่จะให้คำแนะนำ แล้วทำ ให้ผู้เป็นเบาหวานดูแลตนเองได้อย่างถูกต้อง	121 (40.3)	162 (54.0)	14 (4.7)	3 (1.0)	0 (0.0)	4.33	0.61
4. พยาบาลควรเน้นย้ำวิธีการควบคุมระดับ น้ำตาลในเลือดให้ผู้เป็นเบาหวานเมื่อไป ตรวจตามนัดทุกครั้ง	128 (42.7)	159 (53.0)	12 (4.0)	1 (0.3)	0 (0.0)	4.38	0.58
5. สมาชิกในบ้านมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งที่จะ ช่วยให้ผู้เป็นเบาหวานมุ่งมั่นที่จะออกกำลังกาย	56 (18.7)	198 (64.0)	31 (10.3)	21 (7.0)	0 (0.0)	3.94	0.75
6. สมาชิกในครอบครัวเป็นบุคคลสำคัญที่จะ ทำให้ผู้เป็นเบาหวานมาตรวจตามนัด	53 (17.7)	189 (63.0)	27 (9.0)	31 (10.3)	0 (0.0)	3.88	0.81
7. สมาชิกในครอบครัวเป็นบุคคลสำคัญที่ ช่วยให้ผู้เป็นเบาหวานรับประทานยาตรงต่อ เวลา	47 (15.7)	188 (62.7)	26 (8.7)	38 (12.7)	1 (0.3)	3.80	0.86
8. ผู้เป็นเบาหวานมีโอกาสที่จะเกิด ภาวะแทรกซ้อนสูงมาก หากสมาชิกใน ครอบครัวไม่สนใจ การดูแลตนเองของ ผู้เป็นเบาหวาน	53 (17.7)	180 (60.0)	41 (13.7)	23 (7.7)	3 (1.0)	3.85	0.83
9. สมาชิกในครอบครัวควรมีโอกาสไปพบ และพูดคุยกับแพทย์พร้อม ๆ กับผู้เป็น เบาหวาน	46 (15.3)	192 (64.0)	40 (13.3)	20 (6.7)	2 (0.7)	3.86	0.77
10. หากในชุมชนมีเพื่อนบ้านใกล้เคียงได้ให้ ความสนใจซึ่งกันและกัน ผู้เป็นเบาหวานใน ชุมชนนั้นจะมีสุขภาพดี	56 (18.7)	201 (67.0)	24 (8.0)	17 (5.7)	2 (0.7)	3.97	0.74
11. การมาเยี่ยมที่บ้านผู้เป็นเบาหวานของ พยาบาล ทำให้ผู้ป่วยเบาหวานมีกำลังใจดูแล ตนเอง	112 (37.3)	166 (55.3)	17 (5.7)	5 (1.7)	0 (0.0)	4.27	0.64
12. พยาบาลควรตรวจร่างกายผู้เป็น เบาหวานทุกครั้งที่มาเยี่ยมบ้าน	102 (34.0)	179 (59.7)	14 (4.7)	5 (1.7)	0 (0.0)	4.26	0.62
13. พยาบาลควรจัดอบรมให้ความรู้ผู้เป็น เบาหวานในชุมชนบ่อย ๆ	107 (35.7)	175 (58.3)	15 (5.0)	3 (1.0)	0 (0.0)	4.28	0.60

ตารางที่ 4.4

จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผู้เป็นเบาหวานชนิดที่ 2 ในชุมชน
จำแนกตามการรับรู้บทบาทของชุมชนในการจัดการโรคเบาหวาน

บทบาทของชุมชนในการจัดการ โรคเบาหวาน	ระดับการรับรู้ (n = 300)					ค่าเฉลี่ย	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง (ร้อยละ)	เห็นด้วย (ร้อยละ)	ไม่แน่ใจ (ร้อยละ)	ไม่เห็น ด้วย (ร้อยละ)	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง (ร้อยละ)		
1. เพื่อนบ้านใกล้เคียงมีอิทธิพลต่อการดูแล ตนเองของผู้เป็นเบาหวาน	34 (11.3)	109 (36.3)	60 (20.0)	91 (30.3)	6 (2.0)	3.24	1.06
2. การแสดงท่าทีรังเกียจของเพื่อนบ้าน ใกล้เคียง มีผลให้ผู้เป็นเบาหวานดูแล ตนเองได้ไม่ดี	20 (6.7)	77 (25.7)	55 (18.3)	132 (44.0)	16 (5.3)	2.84	1.07
3. ท่านคิดว่า การเกิดภาวะแทรกซ้อนของ ผู้เป็นเบาหวานมีผลต่อการใช้ชีวิตของ เพื่อนบ้านใกล้เคียง	28 (9.3)	101 (33.7)	47 (15.7)	113 (37.7)	11 (3.7)	3.07	1.10
4. คนสำคัญในชุมชน เช่น อบต. ผู้นำ ชุมชน มีส่วนหรือมีผลต่อการเกิด โรคเบาหวานในชุมชน	40 (13.3)	101 (33.7)	45 (15.0)	106 (35.3)	8 (2.7)	3.19	1.13
รวม	10.16	32.33	17.25	36.83	3.41	3.08	1.09

ตารางที่ 4.5

จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผู้เป็นเบาหวานชนิดที่ 2 ในชุมชน จำแนก
ตามความเครียด การจัดการความเครียด และระดับความเครียดของผู้เป็นเบาหวาน

ความเครียด การจัดการความเครียดและ ระดับความเครียดของผู้เป็นเบาหวาน	ระดับการรับรู้ (n = 300)				ค่าเฉลี่ย	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน
	ไม่เคย (ร้อยละ)	ไม่มากกว่า ปกติ (ร้อยละ)	ค่อนข้างปกติ (ร้อยละ)	มากกว่าปกติ (ร้อยละ)		
1. ท่านรู้สึกเครียดเมื่อรู้ว่าเป็น โรคเบาหวาน	168 (56.0)	61 (20.3)	46 (15.3)	25 (8.3)	3.24	0.99
2. ครอบครัวรู้สึกเครียดและวิตกกังวล เกี่ยวกับโรคเบาหวานที่ท่านเป็นอยู่	177 (59.0)	63 (21.0)	44 (14.7)	16 (5.3)	3.33	0.91
3. ในระยะที่ผ่านมา ท่านรู้สึกนอนไม่ หลับหรือหลับได้ไม่สนิทเพราะกังวลใจ	156 (52.0)	65 (21.7)	57 (19.0)	22 (7.3)	3.18	0.98

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

ความเครียด การจัดการความเครียดและระดับความเครียดของผู้เป็นเบาหวาน	ระดับการรับรู้ (n = 300)				ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	ไม่เคย (ร้อยละ)	ไม่มากกว่าปกติ (ร้อยละ)	ค่อนข้างปกติ (ร้อยละ)	มากกว่าปกติ (ร้อยละ)		
4. ในระยะนี้ท่านทำอะไรไม่ได้เลย เพราะอาการตึงเครียด	222 (74.0)	37 (12.3)	32 (10.7)	9 (3.0)	3.57	0.80
5. ท่านรู้สึกไม่มีความสุขหรือเศร้าหมอง	212 (70.7)	39 (13.0)	44 (14.7)	5 (1.7)	3.52	0.80
6. ท่านรู้สึกหมดหวังในชีวิต	236 (78.7)	24 (8.0)	34 (11.3)	6 (2.0)	3.63	0.76
7. ท่านรู้สึกว่าชีวิตตนเองไม่มีคุณค่า	229 (76.3)	30 (10.0)	34 (11.3)	7 (2.3)	3.60	0.77
8. ท่านมีความสุขทางเพศลดลง	187 (62.3)	46 (15.3)	60 (20.0)	7 (2.3)	3.37	0.88
9. ในระยะที่ผ่านมา ท่านรู้สึกตึงเครียด กังวล กระวนกระวายอยู่ตลอดเวลา	202 (67.3)	52 (17.3)	41 (13.7)	5 (1.7)	3.50	0.79
10. ในระยะที่ผ่านมา ท่านรู้สึกหงุดหงิด อารมณ์ไม่ดี	167 (55.7)	81 (27.0)	42 (14.0)	10 (3.3)	3.35	0.84
11. ในระยะที่ผ่านมา ท่านรู้สึกกลัวหรือตกใจโดยไม่มีเหตุผลสมควร	209 (69.7)	46 (15.3)	37 (12.3)	8 (2.7)	3.52	0.81
12. ในระยะที่ผ่านมา ท่านรู้สึกว่าเรื่องต่างๆ ทำให้ท่านรู้สึกเครียดและเรื่องต่างๆ เหล่านั้นทับถมจนรับไม่ไหว	218 (72.7)	37 (12.3)	37 (12.3)	8 (2.7)	3.55	0.81
13. ปัจจุบันท่านรู้สึกเป็นสุขและพอใจในสิ่งที่เป็นอย่าง	1 (0.3)	22 (7.3)	206 (68.7)	71 (23.7)	3.15	0.56
รวม	61.12	15.46	18.30	5.10	3.70	0.82

4.3 การตรวจร่างกาย

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีน้ำหนักตัวอยู่ในช่วง 40 – 70 กิโลกรัม (ร้อยละ 73.3) รองลงมาคือ 71 – 100 กิโลกรัม (ร้อยละ 24.7) และ 101 – 130 กิโลกรัม (ร้อยละ 1.0) โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 64.8 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 15.49 เกือบครึ่งหนึ่งของกลุ่มตัวอย่างมีส่วนสูงอยู่ในช่วง 151 – 160 เซนติเมตร (ร้อยละ 40.7) รองลงมาคือ 161 – 170 เซนติเมตร (ร้อยละ 29.0) และ 140 – 150 เซนติเมตร (ร้อยละ 25.3) โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 157.2 เซนติเมตร ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 13.91

โดยมากมีดัชนีมวลกาย 20 – 25 (ร้อยละ 52.3) รองลงมา คือ 26 – 30 (ร้อยละ 29.7) และมากกว่า 30 (ร้อยละ 12.3) ทั้งนี้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 26.2 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 14.20

เกือบครึ่งหนึ่งผู้เป็นเบาหวานมีค่าความดันโลหิตตัวบนระหว่าง 99 – 120 มิลลิเมตรปรอท (ร้อยละ 47.0) รองลงมา คือ 121 – 140 มิลลิเมตรปรอท (ร้อยละ 43.4) และ 141 – 160 มิลลิเมตรปรอท (ร้อยละ 8.0) โดยมีค่าเฉลี่ย 126.8 มิลลิเมตรปรอท ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 14.36 ส่วนใหญ่มีระดับค่าความดันโลหิตตัวล่าง 71 – 90 มิลลิเมตรปรอท (ร้อยละ 49.7) รองลงมา คือ 50 – 70 มิลลิเมตรปรอท (ร้อยละ 48.3) และ 91 – 110 มิลลิเมตรปรอท (ร้อยละ 2.0) โดยมีค่าเฉลี่ย 75.6 มิลลิเมตรปรอท ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 9.82 ส่วนมากผู้เป็นเบาหวานมีเส้นรอบเอว 31 – 35 นิ้ว (ร้อยละ 48.3) รองลงมา คือ 36 – 40 นิ้ว (ร้อยละ 33) และ 25 – 30 นิ้ว (ร้อยละ 11.0) คิดเป็นค่าเฉลี่ย 35.1 นิ้ว ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 5.49

จากการตรวจเท้าส่วนใหญ่ไม่มีแผลที่เท้า (ร้อยละ 91.0) เมื่อการตรวจเท้าด้วยอุปกรณ์โมโนฟิลาเมนต์ พบว่า ไม่มีอาการชาที่เท้า (ร้อยละ 67.3) แต่ครึ่งหนึ่งมีความผิดปกติในการรับรู้ความรู้สึก (ร้อยละ 50.0)

จากผลการตรวจระดับการทำงานของไต พบว่า ร้อยละ 45.0 มีความปกติ กล่าวคือ อยู่ในช่วง 1 – 1.5 รองลงมา ไตทำงานผิดปกติที่ช่วงมากกว่า 2 (ร้อยละ 22.0) และที่ช่วงน้อยกว่า 1 (ร้อยละ 18.3) โดยมีค่าเฉลี่ย 1.4 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.77

สำหรับประวัติการตรวจตาและน้ำตาลในเลือดในระยะที่ผ่านมา พบว่า เกินครึ่งหนึ่งผิดปกติ (ร้อยละ 60.7) ขณะที่ร้อยละ 24.3 มีผลการตรวจระดับน้ำตาลในเลือดน้อยกว่าหรือเท่ากับ 100 มิลลิกรัมต่อเดซิลิตร (ร้อยละ 24.3) รองลงมา คือ 101 – 120 มิลลิกรัมต่อเดซิลิตร (ร้อยละ 23.3) และ 121 – 140 มิลลิกรัมต่อเดซิลิตร (ร้อยละ 23.0) โดยค่าเฉลี่ยเท่ากับ 131.0 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 44.70 และเกือบครึ่งหนึ่งมีผลการตรวจระดับไขมันในร่างกายนี้อันตรายที่ระดับ 151 – 200 มิลลิกรัมต่อเดซิลิตร (ร้อยละ 43.0) รองลงมา คือ 201 – 250 มิลลิกรัมต่อเดซิลิตร (ร้อยละ 30.0) และมากกว่า 250 มิลลิกรัมต่อเดซิลิตร (ร้อยละ 18.0) (ค่าเฉลี่ย 208.0 มิลลิกรัมต่อเดซิลิตร ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 43.55) ดังแสดงในตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.6

จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผู้เป็นเบาหวานชนิดที่ 2 ในชุมชน

จำแนกตามการตรวจร่างกาย

การตรวจร่างกาย	จำนวน	ร้อยละ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
น้ำหนัก (กิโลกรัม)				
40 – 70	220	73.30	64.80	15.49
71 – 100	74	24.70		
101 – 130	3	1.00		
> 131	3	1.00		
รวม	300	100.00		
ส่วนสูง (เซนติเมตร)				
140 – 150	76	25.30	157.20	13.91
151 – 160	122	40.70		
161 – 170	87	29.00		
> 171	15	5.00		
รวม	300	100.00		
ดัชนีมวลกาย				
< 20	17	5.70	26.20	14.20
20 – 25	157	52.30		
26 – 30	89	29.70		
> 30	37	12.30		
รวม	300	100.00		

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

การตรวจร่างกาย	จำนวน	ร้อยละ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
ค่าความดันโลหิตตัวบน				
99 – 120 มิลลิเมตรปรอท	141	47.00	126.80	14.36
121 – 140 มิลลิเมตรปรอท	130	43.40	มิลลิเมตร	
141 – 160 มิลลิเมตรปรอท	24	8.00	ปรอท	
161 – 190 มิลลิเมตรปรอท	5	1.60		
รวม	300	100.00		
ค่าความดันโลหิตตัวล่าง				
50 – 70 มิลลิเมตรปรอท	145	48.30	75.60	9.82
71 – 90 มิลลิเมตรปรอท	149	49.70	มิลลิเมตร	
91 – 110 มิลลิเมตรปรอท	6	2.00	ปรอท	
รวม	300	100.00		
เส้นรอบเอว (นิ้ว)				
< 25	1	0.30	35.10	5.49
25 – 30	33	11.00		
31 – 35	145	48.30		
36 – 40	99	33.00		
> 40	22	7.40		
รวม	300	100.00		
การตรวจแผลที่เท้า				
มี	27	9.00		
ไม่มี	273	91.00		
รวม	300	100.00		

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

การตรวจร่างกาย	จำนวน	ร้อยละ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
การตรวจรับความรู้สึกด้วยโมนิฟิลาเมนต์				
ไม่มีอาการชาเท้า	202	67.30		
มีอาการชาเท้า	98	32.70		
รวม	300	100.00		
ความผิดปกติในการรับความรู้สึกที่เท้า				
ไม่มี	150	50.00		
มี	150	50.00		
รวม	300	100.00		
ค่าระดับการทำงานของไต (ครีเอตินิน)				
< 1	55	18.30	1.40	0.77
1 – 1.5	135	45.00		
1.6 – 2	44	14.70		
> 2	66	22.00		
รวม	300	100.00		
ประวัติการตรวจตา				
ปกติ	118	39.30		
ผิดปกติ	182	60.70		
รวม	300	100.00		

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

การตรวจร่างกาย	จำนวน (n=300)	ร้อยละ	ค่าเฉลี่ย	S.D.
ระดับน้ำตาลในเลือด (มิลลิกรัม/เดซิลิตร)				
< หรือเท่ากับ 100	73	24.30	131.00	44.70
101 – 120	70	23.30		
121 – 140	69	23.00		
141 – 160	33	11.00		
> 160	55	18.40		
รวม	300	100.00		
ระดับไขมันในเลือดหรือ โคเลสเตอรอล (มิลลิกรัมต่อเดซิลิตร)				
≤ 150	27	9.00	208.00	43.55
151 – 200	129	43.00		
201 – 250	90	30.00		
> 250	54	18.00		
รวม	300	100.00		

4.4 การศึกษาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร

ในการที่จะหาปัจจัยทำนายการเกิดภาวะแทรกซ้อนของเบาหวานได้นั้น จะต้องหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระด้วยกันและระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม โดยพิจารณาจากค่า r ซึ่งค่า r ควรมีค่าเอนเอียงใกล้ค่า ± 1 และตัวแปรอิสระจะต้องไม่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรอิสระด้วยกันหรือมีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ ทั้งนี้ เพื่อขจัดปัญหาความสัมพันธ์พหุร่วมเชิงเส้น (Multicollinearity) ผู้วิจัยจึงใช้เกณฑ์ค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระในระดับสูง คือ ค่า $r = 0.65$ ขึ้นไป (Burn & Grove, 1997 : 487) โดยจะเลือกศึกษาความสัมพันธ์เฉพาะตัวแปรที่มีค่า $r < 0.65$ เนื่องจากตัวแปรเหล่านี้มีความสัมพันธ์กันเองในระดับน้อยถึงปานกลาง หมายความว่าตัวแปรอิสระแต่ละตัวสามารถบ่งชี้หรือทำนายการเกิดภาวะแทรกซ้อนของโรคเบาหวานชนิดที่ 2 ได้อย่างชัดเจนโดยไม่เป็นผลหรือได้รับอิทธิพลจากตัวแปรอิสระด้วยกันเอง แต่หากตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันเองในระดับสูง ($r \geq 0.65$) หมายความว่า ตัวแปรเหล่านั้นเป็นตัวแปรที่มีลักษณะร่วมซึ่งกันและกันมากจนอาจเป็นตัวแปรเดียวกันได้

การวิจัยครั้งนี้ หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระทั้งหมด 12 ตัวแปร ประกอบด้วย อายุ เพศ ระดับการศึกษา ฐานะทางเศรษฐกิจ ระยะเวลาที่เป็นโรคเบาหวาน ระดับน้ำตาลในเลือด การรับรู้เกี่ยวกับโรคเบาหวาน ความสามารถในการควบคุมโรคของตนเอง การรับรู้ต่อบทบาทของคนในครอบครัวในการจัดการเบาหวานให้ผู้ป่วยเบาหวาน การรับรู้ต่อบทบาทของพยาบาลในการจัดการเบาหวานให้ผู้ป่วยเบาหวาน บทบาทอำนาจหน้าที่ในสังคมและความเครียด ผลการศึกษา พบว่า ตัวแปรอิสระทุกตัวมีความสัมพันธ์กันในระดับน้อยถึงปานกลาง ($r < 0.65$) ยกเว้นระดับน้ำตาลในเลือด พบว่า มีความสัมพันธ์กับภาวะน้ำตาลในเลือดสูงอย่างสมบูรณ์ ($r = 1.00$, $p < 0.01$) จึงไม่นำตัวแปรนี้มาค้นหาอำนาจการทำนาย (ภาคผนวก ข.)

4.5 การศึกษาปัจจัยทำนายการเกิดภาวะแทรกซ้อนในผู้เป็นเบาหวานชนิดที่ 2 ในชุมชน

ผู้วิจัยนำตัวแปรอิสระที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ต่ำกว่า 0.65 ซึ่งประกอบด้วยอายุ ระดับน้ำตาลในเลือด ระยะเวลาที่เป็นโรคเบาหวาน ระดับการศึกษา ฐานะทางเศรษฐกิจ ความสามารถในการควบคุมโรคของตนเอง การรับรู้ต่อบทบาทของคนในครอบครัวในการจัดการเบาหวานให้กับผู้เป็นเบาหวานและความเครียดมาหาปัจจัยทำนายการเกิดภาวะแทรกซ้อนในผู้เป็นเบาหวานชนิดที่ 2 กับตัวแปรตามรวม 4 ลักษณะ ซึ่งประกอบด้วยภาวะน้ำตาลในเลือดสูง ภาวะแทรกซ้อนทางตา

ภาวะแทรกซ้อนทางไต ภาวะแทรกซ้อนทางระบบประสาทและการเกิดแผลที่เท้า ผลการค้นห
ปัจจัยทำนายภาวะแทรกซ้อน มีดังนี้

การหาปัจจัยทำนายการเกิดภาวะน้ำตาลในเลือดสูง

จากการหาอำนาจการทำนายการเกิดภาวะน้ำตาลในเลือดสูง พบว่า ตัวแปรที่ถูกเลือกเข้า
สมการมีเพียง 1 ตัวแปร คือ ความสามารถในการควบคุมโรคของตนเอง สามารถเขียนสมการได้
ดังนี้

สมการทำนายในรูปคะแนนดิบ

Y (ภาวะน้ำตาลในเลือดสูง) = $218.720 - 2.337X_1$ (ความสามารถในการควบคุมโรคของ
ตนเอง)

สมการทำนายในรูปคะแนนมาตรฐาน

Z (ภาวะน้ำตาลในเลือดสูง) = $-0.173Z_1$ (ความสามารถในการควบคุมโรคของตนเอง)

อธิบายได้ว่าภาวะน้ำตาลในเลือดสูงเกิดจากอิทธิพลของความสามารถในการควบคุมโรค
ของตนเอง โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน (beta) เท่ากับ -0.173 และค่าสัมประสิทธิ์การ
ถดถอย (b_2) เท่ากับ -2.337 หมายถึง หากผู้เป็นเบาหวานมีความสามารถในการควบคุมโรคของ
ตนเองเพิ่มขึ้น 1 หน่วยจะมีภาวะน้ำตาลในเลือดสูงลดลง 2.337 หน่วย และค่าสัมประสิทธิ์ในการ
ทำนาย (R^2) เท่ากับ 0.030 หมายถึง ความสามารถในการควบคุมโรคของตนเองสามารถอธิบายการ
เปลี่ยนแปลงภาวะน้ำตาลในเลือดสูงได้ร้อยละ 3.0 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมี
ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (SEB) เท่ากับ 0.771 (ภาคผนวก ข.)

การหาปัจจัยทำนายการเกิดภาวะแทรกซ้อนทางตา

จากการหาอำนาจการทำนายการเกิดภาวะแทรกซ้อนทางตาพบว่าตัวแปรที่ถูกเลือกเข้า
สมการมีเพียง 1 ตัวแปร คือ ระยะเวลาที่เป็นโรคเบาหวาน สามารถเขียนสมการทำนายได้ ดังนี้

สมการทำนายในรูปคะแนนดิบ

Y (ภาวะแทรกซ้อนทางตา) = $1.517 + 0.09X_1$ (ระยะเวลาที่เป็นโรคเบาหวาน)

สมการทำนายในรูปคะแนนมาตรฐาน

Z (ภาวะแทรกซ้อนทางตา) = $0.123 Z_1$ (ระยะเวลาที่เป็นโรคเบาหวาน)

อธิบายได้ว่าภาวะแทรกซ้อนทางตาเกิดจากอิทธิพลของระยะเวลาที่เป็นโรคเบาหวาน โดย
มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน (beta) เท่ากับ 0.123 และค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย (b_2)
เท่ากับ 0.009 หมายถึง หากผู้เป็นเบาหวานมีระยะเวลาที่เป็นโรคเบาหวานเพิ่มขึ้น 1 ปี จะเกิด
ภาวะแทรกซ้อนทางตาเพิ่มขึ้น 0.009 หน่วย และค่าสัมประสิทธิ์ในการทำนาย (R^2) เท่ากับ 0.015

หมายถึง ระยะเวลาที่เป็นโรคเบาหวานสามารถอธิบายการเกิดภาวะแทรกซ้อนทางตาได้ร้อยละ 1.5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (SEB) เท่ากับ 0.004

การหาปัจจัยทำนายการเกิดภาวะแทรกซ้อนทางไต

จากการหาอำนาจการทำนายการเกิดภาวะแทรกซ้อนทางไต พบว่า ตัวแปรที่สามารถทำนายได้มี 2 ตัวแปร คือ ระยะเวลาที่เป็นโรคเบาหวานและฐานะทางเศรษฐกิจ โดยตัวแปรที่เข้าสมการเป็นลำดับแรก คือ ฐานะทางเศรษฐกิจและลำดับถัดมา คือ ระยะเวลาที่เป็นโรคเบาหวาน ซึ่งสามารถเขียนสมการทำนายได้ ดังนี้

สมการทำนายในรูปคะแนนดิบ

$$Y (\text{ภาวะแทรกซ้อนทางไต}) = 1.075 + 2.538X_1 (\text{ฐานะทางเศรษฐกิจ}) \\ + 0.018X_2 (\text{ระยะเวลาที่เป็นโรคเบาหวาน})$$

สมการทำนายในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z (\text{ภาวะแทรกซ้อนทางไต}) = 0.296Z_1 (\text{ฐานะทางเศรษฐกิจ}) \\ + 0.147Z_2 (\text{ระยะเวลาที่เป็นโรคเบาหวาน})$$

อธิบายได้ว่าภาวะแทรกซ้อนทางไตเกิดจากอิทธิพลของฐานะเศรษฐกิจ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน (beta) เท่ากับ 0.296 และค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย (b2) เท่ากับ 2.538 คะแนน หมายถึง หากผู้เป็นเบาหวานมีฐานะทางเศรษฐกิจดีขึ้น 1 หน่วย จะเกิดภาวะแทรกซ้อนทางไตเพิ่มขึ้น 2.538 หน่วยและค่าสัมประสิทธิ์ในการทำนาย (R^2) เท่ากับ 0.098 หมายถึง ฐานะทางเศรษฐกิจสามารถอธิบายการเกิดภาวะแทรกซ้อนทางไตได้ร้อยละ 9.8 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (SEB) เท่ากับ 0.000 และตัวแปรตัวที่ 2 คือ ระยะเวลาที่เป็นโรคเบาหวาน อธิบายได้ว่าภาวะแทรกซ้อนทางไตเกิดจากอิทธิพลของระยะเวลาที่เป็นโรคเบาหวาน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน (beta) เท่ากับ 0.147 และค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย (b2) เท่ากับ 0.018 หมายถึง หากผู้เป็นเบาหวานมีระยะเวลาที่เป็นโรคเบาหวานเพิ่มขึ้น 1 ปี จะเกิดภาวะแทรกซ้อนทางไตเพิ่มขึ้น 0.018 หน่วยและค่าสัมประสิทธิ์ในการทำนาย (R^2) เท่ากับ 0.119 หมายถึง ระยะเวลาที่เป็นโรคเบาหวานสามารถอธิบายการเกิดภาวะแทรกซ้อนทางไตได้ร้อยละ 11.9 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (SEB) เท่ากับ 0.007

การหาปัจจัยทำนายการเกิดภาวะแทรกซ้อนทางระบบประสาทและการเกิดแผลที่เท้า

จากการหาอำนาจการทำนายการเกิดภาวะแทรกซ้อนทางระบบประสาท และการเกิดแผลที่เท้า พบว่า ตัวแปรที่สามารถทำนายได้ คือ อายุ การรับรู้ต่อบทบาทของคนในครอบครัวในการจัดการเบาหวานให้ผู้เป็นเบาหวานและความเครียด โดยตัวแปรที่เข้าสมการเป็นลำดับแรก คือ อายุ

ลำดับถัดมา คือ การรับรู้ต่อบทบาทของคนในครอบครัวในการจัดการเบาหวานให้ผู้เป็นเบาหวาน และความเครียดตามลำดับ ซึ่งสามารถเขียนสมการทำนายได้ ดังนี้

สมการทำนายในรูปคะแนนดิบ

$$Y (\text{ภาวะแทรกซ้อนทางระบบประสาทและการเกิดแผลที่เท้า}) = 0.322 + 0.007 X_1 (\text{อายุ}) - 0.016 X_2 (\text{การรับรู้ต่อบทบาทของคนในครอบครัวในการจัดการเบาหวานให้ผู้เป็นเบาหวาน}) + 0.007 X_3 (\text{ความเครียด})$$

สมการทำนายในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z (\text{ภาวะแทรกซ้อนทางระบบประสาทและการเกิดแผลที่เท้า}) = 0.163 Z_1 (\text{อายุ}) - 0.129 Z_2 (\text{การรับรู้ต่อบทบาทของคนในครอบครัวในการจัดการเบาหวานให้ผู้เป็นเบาหวาน}) + 0.166 Z_3 (\text{ความเครียด})$$

จากสมการ พบว่า ตัวแปรที่ถูกคัดเลือกเข้าสมการมี 3 ตัวแปร โดยตัวแปรตัวที่ 1 คือ อายุ อธิบายได้ว่าภาวะแทรกซ้อนทางระบบประสาท และการเกิดแผลที่เท้าเกิดจากอิทธิพลของอายุ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน (beta) เท่ากับ 0.163 และค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย (b2) เท่ากับ 0.007 หมายถึง หากผู้เป็นเบาหวานมีอายุเพิ่มขึ้น 1 ปี จะเกิดภาวะแทรกซ้อนทางระบบประสาทและการเกิดแผลที่เท้าเพิ่มขึ้น 0.007 หน่วย และค่าสัมประสิทธิ์ในการทำนาย (R^2) เท่ากับ 0.026 หมายถึง อายุสามารถอธิบายการเกิดภาวะแทรกซ้อนทางระบบประสาทและการเกิดแผลที่เท้าได้ร้อยละ 2.6 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (SEB) เท่ากับ 0.002

ตัวแปรที่ถูกคัดเลือกเข้าสมการตัวแปรที่ 2 คือ การรับรู้ต่อบทบาทของคนในครอบครัวในการจัดการเบาหวานให้ผู้เป็นเบาหวาน อธิบายได้ว่าภาวะแทรกซ้อนทางระบบประสาท และการเกิดแผลที่เท้าเกิดจากอิทธิพลของการรับรู้ต่อบทบาทของคนในครอบครัวในการจัดการเบาหวานให้ผู้เป็นเบาหวาน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน (beta) เท่ากับ -0.129 และค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย (b2) เท่ากับ -0.016 หมายถึง หากผู้เป็นเบาหวานมีการรับรู้ต่อบทบาทของคนในครอบครัวในการจัดการเบาหวานให้ผู้เป็นเบาหวานเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะเกิดภาวะแทรกซ้อนทางระบบประสาทและการเกิดแผลที่เท้าลดลง 0.016 หน่วย และค่าสัมประสิทธิ์ในการทำนาย (R^2) เท่ากับ 0.042 หมายถึง การรับรู้ต่อบทบาทของคนในครอบครัวในการจัดการเบาหวานให้ผู้เป็นเบาหวานสามารถอธิบายการเกิดภาวะแทรกซ้อนทางระบบประสาทและการเกิดแผลที่เท้าได้ร้อยละ 4.2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (SEB) เท่ากับ 0.007 ตัวแปรที่ถูกคัดเลือกเข้าสมการตัวแปรที่ 3 คือ ความเครียด อธิบายได้ว่าภาวะแทรกซ้อนทางระบบประสาท และการเกิดแผลที่เท้าเกิดจากอิทธิพลของความเครียด โดยมี

ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน (beta) เท่ากับ 0.116 และค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย (b_2) เท่ากับ 0.007 หมายถึง หากผู้เป็นเบาหวานมีความเครียดเพิ่มขึ้น 1 หน่วยจะเกิดภาวะแทรกซ้อนทางระบบประสาทและการเกิดแผลที่เท้าเพิ่มขึ้น 0.116 หน่วย และค่าสัมประสิทธิ์ในการทำนาย (R^2) เท่ากับ 0.055 หมายถึง ความเครียดสามารถอธิบายการเกิดภาวะแทรกซ้อนทางระบบประสาทและการเกิดแผลที่เท้าได้ร้อยละ 5.5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (SEB) เท่ากับ 0.003 (ภาคผนวก ข.)

